

**Bodens
kommun**

Kommunrevisionen

2018-05-03

För kännedom
Fullmäktiges presidium
Partiernas gruppledare
Kommunstyrelsen

Till
Miljö- och byggnämnden

Revisionsgranskning – Tillsynsverksamheten

I egenskap av förtroendevalda revisorer i Bodens kommun har vi genomfört en granskning av tillsynsverksamheten inom miljöområdet. I granskningen har vi biträtt av sakkunniga från PwC.

Vår **sammantagna bedömning** är att miljö- och byggnämnden bedriver tillsynsverksamheten på ett ändamålsenligt sätt, och till övervägande del på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare bedömer vi att nämndens interna kontroll inom området till övervägande del är tillräcklig.

För att utveckla verksamheten ytterligare bör följande **rekommendationer** prioriteras:

- Att nämnden tar initiativ till att definiera kostnadstäckningsgraden för tillsynsverksamheten och överväger ett målvärde för, samt uppföljning av, kostnadstäckningsgraden.
- Att nämnden säkerställer att uppföljningen av tillsynen ger en helhetsbild av genomförd tillsyn i förhållande till tillsynsplan, samt tydliggör huruvida det föreligger en tillsynsskuld.
- Att nämnden överväger att tydliggöra vilka löpande omprioriteringar/avsteg från tillsynsplanen som tjänstemän får göra och vilka som ska beslutas om i nämnd.
- Att nämnden överväger om behov finns av att följa upp inspektörernas tidsnyttjande utifrån hur stor del av tillgänglig arbetstid som läggs på tillsyn.

I övrigt hänvisar vi till iakttagelser och bedömningar i revisionsrapporten.

För revisorerna i Bodens kommun

Inger Lundström
Ordförande

Leif Nordström
Förtroendevald revisor

Bilaga: Revisionsrapport "Tillsynsverksamheten inom miljö- och byggnämnden", PwC april 2018

Postadress	Telefon	Telefax	E-post	Organisationsnummer
961 86 Boden	0921-620 00 vx. med direktval		kommunen@boden.se	212000-2767

2018/455

www.pwc.se

Revisionsrapport

Tillsynsverksamheten inom miljö- och bygg- nämnden

Bodens kommun

Hans Forsström
Cert. kommunal revisor

Susanna Huber
Revisionskonsult

April 2018

pwc

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Revisionsfråga	3
1.3. Revisionskriterier	3
1.4. Kontrollfrågor.....	3
1.5. Avgränsning.....	3
1.6. Metod.....	4
2. Lagens krav.....	5
3. Iakttagelser och bedömningar	6
3.1. Ansvarsfördelning	6
3.2. Resurser.....	7
3.3. Tillsynsprocess	9
3.4. Uppföljning av vitesförelägganden.....	11
3.5. Återrapportering	11
4. Avslutning.....	13
4.1. Sammanfattande revisionell bedömning	13
4.2. Rekommendationer.....	13

April 2018

Anderas Jönsson
Certifierad kommunal revisor
Uppdragsledare

Hans Forsström
Certifierad kommunal revisor
Projektledare

Sammanfattning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer har PwC genomfört en granskning av **tillsynsverksamheten inom miljöområdet**. Granskningen har som utgångspunkt kommunallagen 6 kap. § 6 och miljöbalken 26 kap §§ 1, 9, 14 . Granskningen har inriktats mot följande områden;

- ansvarsfördelningen mellan politik och förvaltning
- resurser och kompetens
- tillsynsprocessens olika delar
- uppföljning av vitesförelägganden
- återrapportering till miljö- och byggnämnden

Baserat på ovanstående bedömningar görs en **samlad revisionell bedömning** att miljö- och byggnämnden:

- bedriver tillsynsverksamhet på ett *ändamålsenligt* sätt,
- *till övervägande del* bedriver tillsynsverksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt att
- miljö- och byggnämndens interna kontroll inom området *till övervägande del* är tillräcklig.

För att utveckla verksamheten ytterligare bör följande **rekommendationer** prioriteras:

- Att nämnden tar initiativ till att definiera kostnadstäckningsgraden och överväger ett målvärde för, samt uppföljning av, kostnadstäckningsgraden.
- Att nämnden säkerställer att uppföljningen av tillsynen ger en helhetsbild av genomförd tillsyn i förhållande till tillsynsplan, samt tydliggör huruvida det föreligger en tillsynsskuld.
- Att nämnden överväger att tydliggöra vilka löpande omprioriteringar/avsteg från tillsynsplanen som tjänstemän får göra och vilka som ska beslutas om i nämnd.
- Att nämnden överväger om behov finns av att följa upp inspektörernas tidsnyttjande utifrån hur stor del av tillgänglig arbetstid som läggs på tillsyn.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Bodens kommuns revisorer har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att genomföra en granskning av miljö- och byggnämndens, MoBn, tillsynsverksamhet.

Kommunerna har genom sina kompetensområden stor möjlighet att styra och påverka samhällsutvecklingen i riktning mot ett hållbart samhälle. Detta inte minst genom sitt ansvar som tillsynsmyndighet inom bl.a. miljöområdet.

Tillsynsansvaret för kommunerna inom miljöområdet är omfattande och regleras i miljöbalken. I Bodens kommun ansvarar MoBn för tillsynsverksamheten inom miljöområdet. Tillsynen utövas av samhällsbyggnadskontoret inom kommunledningsförvaltningen.

1.2. Revisionsfråga

Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga: Bedriver miljö- och byggnämnden tillsynsverksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig internkontroll?

1.3. Revisionskriterier

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Miljöbalken 26 kap § 1, 9, 14
- Reglemente för miljö- och byggnämnden

1.4. Kontrollfrågor

Granskningen omfattar följande kontrollfrågor:

- Är ansvarsfördelningen tydlig och ändamålsenlig? Fokus på politik och förvaltning
- Avsätts tillräckliga resurser och kompetens som svarar mot behovet av tillsyn?
- Bedrivs tillsynsprocessen (planering, tillsyn, förelägganden) på ett ändamålsenligt sätt?
- Följs eventuella vitesförelägganden upp i tillräcklig grad?
- Är återrapportering till nämnden inom området tillräcklig?

1.5. Avgränsning

Granskningen avgränsas till i huvudsak år 2017 och 2018. I övrigt, se revisionsfråga och kontrollfrågor. Granskningsobjekt är MoBn.

1.6. Metod

Granskningen har omfattat dels dokumentanalys, och dels kompletterande intervjuer med företrädare för nämnden (ordf., vice ordf. samt representant för oppositionen) samt med chef för samhällsbyggnadskontoret, processledare och ett urval av de tjänstemän som utför tillsynsverksamheten.

Bedömningsskala som används för revisionsfråga och kontrollmål:

Ändamålsenligt		Intern kontroll
<i>Ekonomiskt tillfredsställande</i>		
Inte		Otillräcklig
I begränsad utsträckning		Bristande
Till övervägande del		Till övervägande del
Ja		Tillräcklig

2. *Lagens krav*

Syftet med tillsyn enligt miljöbalken är att säkerställa att miljöbalken och tillhörande föreskrifter efterlevs. Tillsynsmyndigheten har rätt att i enskilda fall besluta om föreläggande eller förbud, samt att förena dessa med vite. Tillsynsmyndigheten skall, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses.

Enligt Miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) skall en operativ tillsynsmyndighet:

- utreda vilket tillsynsbehov som föreligger i en behovsutredning, vilken ska avse en tid om tre år men behovet ska ses över minst en gång varje år
- föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn
- varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan, vilken ska grundas på genomförd behovsutredning samt det register som förs över tillsynsobjekt.
- bedriva tillsynsarbetet effektivt och utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor
- årligen följa upp och utvärdera sin tillsynsverksamhet
- samordna tillsynen om det är ändamålsenligt och möjligt

3. Iakttagelser och bedömningar

3.1. Ansvarsfördelning

En förutsättning för att kunna bedriva en ändamålsenlig tillsynsverksamhet är bland annat att roller och ansvar är tydliggjorda inom organisationen. I nämndens ansvar ingår att fastställa vilka uppgifter som förvaltningen ska utföra.

Kontrollfråga: Är ansvarsfördelningen tydlig och ändamålsenlig? Fokus på politik och förvaltning

3.1.1. Iakttagelser

Inom kommunens politiska organisation regleras ansvarsfördelningen i miljö- och byggnämndens reglemente (KF 2007-06-18 § 135). I reglementet noterar vi särskilt följande punkter:

- Nämnden svarar för myndighetsutövning och tillsyn enligt miljöbalken.
- Det åligger nämnden att med stöd av lagar, detaljplaner och regler meddela föreskrifter och beslut samt meddela förelägganden och/eller utsätta vite.
- Nämnden är skyldig att bedriva verksamhet inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige fastställt samt att följa de direktiv som lämnats av kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen.

Även i miljö- och byggnämndens styrkort för 2017-2018, fastställda av fullmäktige (KF 2016-06-20 § 83), tydliggörs nämndens ansvar för myndighetsarbete inom miljöområdet.

Det praktiska tillsynsarbetet genomförs vid samhällsbyggnadskontoret. Vid intervjuer beskrivs att de som arbetar med tillsynen är samhällsbyggnadskontorets chef, processledare samt miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Processledaren är att betrakta som enhetschef, vars uppgift är bland annat personalfrågor, att fördela arbete och att implementera kommunövergripande mål. Omräknat till heltidstjänster finns i nuläget 8 st miljöinspektörer.

Tjänstemännens beslutsbefogenheter regleras främst i nämndens delegationsordning (MBN 2015-03-17 § 25, reviderad 2017-12-12 § 72). I delegationsordningen finns cirka 50 punkter utifrån miljöbalkens områden som delegeras till miljöinspektör, inom områden som miljöbedömningar, miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, avfall och tillsyn. Miljöinspektör ges även delegation att besluta om att ansöka om vitesutdömmande. Samtliga delegat inom miljöbalkens område tilldelas miljöinspektör, bygginspektör eller ordförande. I vissa frågor (4 st) krävs att miljöinspektör samråder med chef för samhällsbyggnadskontoret. Nämnde chef tilldelas även enstaka delegat utifrån förvaltningslag, delgivningslag samt offentlighets- och sekretesslag.

Processledare är inte en delegat i delegationsordningen utan denne erhåller, i egenskap av bygginspektör, samma delegationer som övriga bygginspektörer. Därutöver finns för processledaren en kortfattad tjänstebeskrivning vilken upprättades då processledarrollen skapades för ett par år sedan.

Vid intervjuer ges en samstämmig bild av att ansvarsfördelningen mellan politik och förvaltning är tydlig och att samarbetet fungerar väl, exempelvis gällande beredning av ärenden som skall tas upp i nämnd.

3.1.2. *Bedömning*

Vår bedömning är att ansvarsfördelningen är *ändamålsenlig*. Bedömningen baseras framför allt på att:

- Det finns politiskt fastställda styrdokument som beskriver ansvar och befogenheter för politik och förvaltning.
- Ansvarsfördelningen uppfattas som ändamålsenlig av både politik och förvaltning.

3.2. *Resurser*

I kommunallag och Miljötillsynsförordning ställs krav på att nämnden skall avsätta tillräckliga resurser för tillsynsarbetet samt utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor.

Kontrollfråga: Avsätts tillräckliga resurser och kompetens som svarar mot behovet av tillsyn?

3.2.1. *Iakttagelser*

Ekonomiska resurser

Miljö- och byggnämndens tjänstemän finns vid samhällsbyggnadskontoret, vilket organisatoriskt sett är en del av kommunledningsförvaltningen. Detaljbudget för samhällsbyggnadskontoret beslutas alltså inte av miljö- och byggnämnden utan av kommunstyrelsen. Nämnden tilldelas en rambudget av kommunfullmäktige vilken skall täcka de politiska omkostnaderna. Nämndens möjlighet att påverka resurserna som allokeras till miljötillsynen består i att föra dialog med kommunstyrelsen.

Under de intervjuer som genomförts har det inte framkommit något missnöje med detta, varken hos nämnd eller förvaltning. En representant för miljö- och byggnämnden uppger att denne ser positivt på att kommunstyrelsen fastställer detaljbudgeten, då det skapar en tydlig gränsdragning mellan myndighetsnämnden och dess tjänstemän.

Vi noterar att nämnden inte har fattat beslut om hur hög kostnadstäckningsgraden för miljötillsynen skall vara. Vid intervjuer ges motstridiga svar angående hur hög kostnadstäckningsgraden faktiskt är. Av nämndens sammanträdesprotokoll framgår att tillsynstaxor behandlats under 2017 (2017-11-07 § 58) samt att en indexuppräknings gjorts av timavgiften för tillsynen (2017-12-12 § 71). Enligt intervjuuppgift baseras tillsynstaxorna bland annat på kostnadstäckningsgrad. Granskningen kan inte styrka att kostnadstäckningsgraden följts upp och dokumenterats.

Personella resurser

Som ovan nämnts finns 8 st miljöinspektörer (heltider). Vid beräkning av tillsynstimmar utgår planeringen från att varje inspektör beräknas arbeta 1 000 timmar per år med tillsyn (att jämföra med att en heltidstjänst beräknas omfatta 1 760 timmar per år). Detta uppges följa den schablon som SKL utarbetat i samband med uträkning av handläggningskostnad per timme.

Enligt behovsutredningen 2018 uppgår det totala behovet av tillsyn utifrån miljöbalken till 8 712 timmar. Av tillsynsplanen framgår att nämnden planerat för 8 262 timmar. Differensen uppges bero på att, i) behovsutredningen utgår från att tillsynstiden för ett objekt fördelas jämnt över tid¹, och ii) behovsutredningen inkluderar ett uppskattat antal objekt som avser ej förprovningsskyldig verksamhet. Inventering pågår fortlöpande för att fastställa vilka objekt som är i faktiskt behov av återkommande tillsyn.

Under granskningen har framkommit att 8 262 timmar är det behov som i praktiken föreligger för 2018. Under året finns 8 100 timmar att tillgå. Underskottet planeras enligt uppgift att täckas med bl a projektanställningar och sommarvikarier. I behovsutredningen och tillsynsplanen förklaras att dessa typer av extra personaltillskott betraktas som tillfälliga resurser som tas in vid behov.

Under granskningen har framkommit att tillsynsplanen 2016 inte kunde fullföljas på grund av brist på inspektörer. Under 2017 utökades antalet tjänster med ytterligare en inspektör. De intervjuade uppger att handläggningstider nu är i fas och att tillsynsplanen allt som oftast kan följas.

I sin verksamhetsberättelse för 2017 bedömer nämnden att tillsynsplanen för 2017 *till stor del* uppfyllts för kategorin "miljöfarlig verksamhet". Att planen inte uppfylls fullt ut uppges bero på att verksamheter visat sig vara inaktiva vid inspektionstillfället och tillsyn har således inte kunnat genomföras. Inom området "hälsoskyddsverksamhet" bedöms tillsynsplanen vara *uppfylld*. Gällande kategorin "projekt/inventering/riktad tillsyn" framgår att tillsynsplanen *till stor del* kunnat uppfyllas.

Vi noterar att det av nämndens verksamhetsberättelse för 2017 inte framgår hur stor *andel* av den planerade tillsynen som genomförts *totalt* sett. Den oinvidige läsaren får således ingen fullgod uppfattning om exempelvis hur många objekt som inte kunnat tillsynas enligt plan. En eventuell tillsynsskuld diskuteras inte i verksamhetsberättelsen. Vid intervjuer uppges att tillsynsskulden inte är av betydande storlek (se vidare under avsnitt 3.3.1.2).

Majoriteten av de intervjuade anser att de personella resurserna i dagsläget är tillräckliga. Inspektörerna upplever att i de fall det blir stressigt finns möjlighet att omfördela uppdrag och på så sätt avlasta varandra.

Kompetens

Under granskningen har framkommit att kompetensen inom förvaltningen är tillfyllest och att det finns goda möjligheter för miljöinspektörerna att fortbilda sig. Respektive inspektör beslutar om fortbildning i samråd med processledaren och samtliga intervjuade uppger att inspektörernas önskemål generellt sett bejakas. Då de nekas är det ofta av andra skäl än rent ekonomiska.

¹ Ett tillsynsobjekt som i praktiken ges 40 timmar tillsyn vart 4e år beräknas i behovsutredningen ha ett tillsynsbehov på 10 timmar per år.

Övrigt

Vid intervjuer har framkommit att ett nytt ärendehanteringssystem håller på att införas vilket skall vara ett gemensamt system för både bygg och miljö. Detta uppges vara ett steg i att utveckla ett arbetssätt där de båda avdelningarna arbetar allt mer tillsammans i syfte att effektivisera arbetet.

Vi noterar att det i nämndens verksamhetsplan för 2017 återfinns ett antal målindikatorer som berör miljöbalkens tillsynsområde (exempelvis gällande inspektion av objekt inom prioriterade kategorier, handläggningstid för beslut om miljöfarlig verksamhet och genomförda informationsdagar på temat hållbar miljö). Av nämndens verksamhetsberättelse framgår att nämnden bedömer att måluppfyllelsen är god.

3.2.2. Bedömning

Vår bedömning är att avsatta resurser *till övervägande del* svarar mot behovet av tillsyn. Bedömningen baseras framför allt på att personella resurser i stort är tillräckliga för att följa tillsynsplanen.

Vidare bedömer vi att kompetensen är *tillräcklig*. Bedömningen baseras på att det upplevs finnas god och tillräcklig kompetens inom tillsynsområdet samt att fortbildning erbjuds i tillräcklig utsträckning.

Ett utvecklingsområde är att nämnden tar initiativ till att definiera kostnadstäckningsgraden och överväger att införa målvärde för denna.

3.3. Tillsynsprocess

Tillsynsmyndighetens uppgift innebär sammantaget att det är av stor vikt att handläggningen planeras och dokumenteras på ett tillfredsställande sätt. Tillsynsprocessen regleras till stor del i lagar och föreskrifter och en behovsutredning med syfte att kartlägga behov av tillsyn ska ses över årligen (se avsnitt 2 ovan).

Kontrollfråga: Bedrivs tillsynsprocessen (planering, tillsyn, förelägganden) på ett ändamålsenligt sätt?

3.3.1. Iakttagelser

3.3.1.1. Planering

I miljö- och byggnämndens styrkort framgår att nämnden varje år upprättar en behovsutredning och tillsynsplan inom nämndens ansvarsområden. Vi har under granskningen tagit del av behovsutredningar och tillsynsplaner för perioderna 2017-2019 och 2018-2020. Dessa dokument är fastställda av nämnden.

I behovsutredningen beräknas hur stort behovet av tillsyn är under aktuellt år. Detta behov utgör grunden för tillsynsplanen. I tillsynsplanen noterar vi framförallt att följande framgår:

- Prioriterade aktiviteter objektstyper. Prioriteringarna är kopplade till de övergripande mål som återfinns i nämndens verksamhetsplan och fullmäktiges strategiska plan.
- Hur tillsynstimmarna fördelas mellan miljöbalkens olika områden.

- Hur stor del av tillsynstimmarna som utgör planerad/oplanerad tillsyn samt ej fakturerbart tillsyns- och kontrollrelaterat arbete.

Under granskningen har även framkommit att ett tillsynsregister förs över tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn. Utifrån detta register fördelar inspektörerna tillsynsobjekt emellan sig.

3.3.1.2. Tillsyn

Under granskningen har framkommit att miljöinspektörerna delat upp tillsynsobjekten mellan sig utifrån ämnesområden. Inspektörerna har även bestämt hur de kan täcka upp för varandra inom olika områden om så behövs.

Miljöinspektörerna följer löpande upp till tillsynsarbetet och hur arbetet fortlöper illustreras på en tavla på arbetsplatsen. Inspektörmöte hålls varje vecka där inspektörerna och processledare gemensamt diskuterar exempelvis arbetsbelastning och eventuell omfördelning av arbetsuppgifter, fördelning av inkommande ärenden och bedömningar. Eventuella avsteg från tillsynsplanen behandlas vid dessa möten och rapporteras till nämnden via samhällbyggnadschefen.

Vid intervjuer framkommer att ett arbete med att dokumentera processer i s k processkartor pågår, i syfte att effektivisera arbetet. Ett antal standardiserade mallar, exempelvis för förelägganden, finns upprättade. Framtagande av checklistor för exempelvis frågeställningar vid tillsynsbesök och återrapportering har tagits fram inom vissa områden.

Vidare uppges att kommunen deltagit i ett frivilligt projekt inom fyrkanten² där inspektörer från de olika kommunerna gemensamt diskuterade styrdokument, rutiner och bedömningsgrunder samt reviderade varandra. Projektet syftade till att höja kompetensen bland inspektörer samt främja ett likvärdigt arbetssätt mellan kommunerna.

Vi noterar att ingen uppföljning av den enskilde inspektörens timmar görs. Behovsutredningen utgår som ovan nämnts från att varje inspektör arbetar 1000 timmar per år med tillsyn. Det är rimligt att tänka att detta kan variera utifrån exempelvis erfarenhet. Att det verkliga utfallet av antalet tillsynstimmor inte följs upp riskerar försvåra planeringen av tillsynen.

3.3.1.3. Förelägganden

Av delegationsordningen framgår att miljöinspektör får fatta beslut om föreläggande eller förbud utan vite i ärenden som nämnden ansvarar för. Som ovan nämnts finns mallar för förelägganden upprättade. Av delegationsordningen framgår även att miljöinspektör får besluta om att ansöka om vitesutdömande.

Förelägganden som förenas med vite diskuteras dels vid ärendegenomgång med nämndpresidiet samt vid beredningsmöte inför nämnden. Vid intervjuer uppges denna ärendegång vara välfungerande.

² Fyrkanten består av kommunerna Boden, Luleå, Piteå och Älvsbyn.

3.3.2. *Bedömning*

Vår bedömning är att tillsynsprocessen *till övervägande del* bedrivs på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen baseras framför allt på att nämnden årligen upprättar behovsutredning och tillsynsplan samt för register över aktuella tillsynsobjekt. Vidare baseras bedömningen på de rutiner för löpande omprioriteringar som tillämpas innebärande att dessa - med utgångspunkt i de prioriteringar nämnden fastställt i tillsynsplanen - beslutas på tjänstemannanivå.

Vi noterar att ett förbättringsområde är uppföljningen av den enskilde inspektörens timmar, i syfte att underlätta planeringen av tillsynen.

3.4. *Uppföljning av vitesförelägganden*

Då nämnden beslutat om föreläggande förenat vid vite skall den även följa upp ärendet i syfte att säkerställa att vederbörande vidtar åtgärder i enlighet med föreläggandet. Nämndens skall även följa upp utdömda viten i syften att säkerställa att dessa betalas.

Kontrollfråga: Följs eventuella vitesförelägganden upp i tillräcklig grad?

3.4.1. *Iakttagelser*

I nämndens delegationsordning tydliggörs att miljöinspektörer har rätt att besluta om förelägganden eller förbud utan vite. Vitesförelägganden och vitesförbud behandlas av nämnden. Av nämndens protokoll framgår att den under år 2017-2018 totalt behandlat fyra vitesärenden.

I syfte att säkerställa att pågående ärenden följs upp i tillräcklig grad bevakar nämndsekreteraren samtliga nämndbeslut som kräver en åtgärd. Sekreteraren uppdaterar kontinuerligt en förteckning över samtliga pågående ärenden som fordrar åtgärd av något slag. Vid varje sammanträde återrapporterar nämndsekreteraren pågående ärenden, däribland vitesförelägganden som ännu inte avslutats. Detta arbetsätt har funnits sedan 2015 och härstammar från att ett kontrollmoment rörande ej avslutade ärenden fördes in i nämndens internkontrollplan. Kontrollmomentet "kontroll av ej avslutade ärenden äldre än ett år" finns även med i 2017 och i 2018 års internkontrollplaner.

Vidare har vid intervjuer framkommit att förvaltningschef och representanter för nämnden anser att vitesutdömanden är rättvisa och att alla behandlas lika.

3.4.2. *Bedömning*

Vår bedömning är att vitesförelägganden följs upp *i tillräcklig grad*. Bedömningen baseras i huvudsak på att det finns en rutin att vid varje sammanträde återrapportera pågående vitesärenden samt att denna rutin omfattas av nämndens internkontrollplan.

3.5. *Återrapportering*

En stor del av miljö- och byggnämndens verksamhet är myndighetsutövning och därmed inte något en kommun/nämnd kan välja att arbeta med. Nämnden kan och bör ändock aktivt ta del i planering och prioritering av verksamheten och för detta begära tillräcklig återrapportering från förvaltningen.

Kontrollfråga: Är återrapportering till nämnden inom området tillräcklig?

3.5.1. *Iakttagelser*

Under granskningen har framkommit att nämnden följer upp tillsynsplanen per april, per augusti samt per helår. Uppföljningarna omfattar i huvudsak:

- En sammanställning av hur tillsynen fortskrider för händelsestyrd och planerad tillsyn (dvs statistik över antal inkomna/avslutade ärenden, utförda inspektioner etc).
- En prognos gällande ifall tillsynsplanen beräknas kunna följas fullt ut under helåret.
- Måluppfyllelse för målen i nämndens verksamhetsplan.

Vi noterar att uppföljningarna av tillsynsplanen inte följer samma struktur som tillsynsplanen. Enligt tillsynsplanen utförs tillsyn inom 9 områden inom miljöbalken.³ Uppföljningarna följer inte samma uppdelning och det är således svårt för läsaren att förstå inom vilka av miljöbalkens områden som tillsynen fullgjorts/inte fullgjorts. Vidare framgår inte av uppföljningarna hur stor *andel* av de *totala* tillsynsobjekten som tillsynats, eller hur många av tillsynsplanens 8 262 timmar planerad tillsyn som har genomförts.

Av nämndens protokoll framgår att nämnden vid varje sammanträde får till sig en s k SBK-rapport, vilken ger en översikt av aktuella ärenden inom miljöbalkens område. Delegeringsbeslut återrapporteras vid varje nämndssammanträde.

Av intervju framkommer att nämndens sammanträde i juni omfattar en djupare uppföljning av verksamheterna generellt, även tillsynsverksamheten. Junimötet omfattar rapportering angående tillsynen och ger nämnden en chans att ställa frågor till tjänstemännen samt att utifrån rapporteringen vidta åtgärder inför kommande halvår.

Vidare framkommer vid intervjuer att varje nämndssammanträde föregås dels av en ärendegenomgång med presidiet och dels av en s k vidgad beredning. I dessa förs informell dialog om aktuella ärenden. Muntliga dragningar i nämnden ges av inspektör ca 4 gånger per år. De intervjuade ledamöterna anser sig ha god inblick i förvaltningens arbete. Dock ser de en risk att resterande ledamöter, vilka inte närvarar vid ärendegenomgångar och beredningar, inte har samma goda inblick i förvaltningens arbete.

Vi noterar slutligen att nämndens internkontrollplan inte berör miljötillsynen, samt att granskningen inte kan styrka att nämnden fått till sig återrapportering gällande kostnadstäckningsgrad eller aktuell tillsynsskuld.

3.5.2. *Bedömning*

Vår bedömning är att återrapporteringen *till övervägande del* är tillräcklig. Bedömningen baseras framför allt på att det finns en tät dialog mellan förvaltningen och nämnden, samt regelbunden återkoppling gällande tillsynen ges både skriftligt och muntligt.

Som förbättringsområden noterar vi uppföljning av kostnadstäckningsgrad och tillsynsskuld.

³ Miljöövervakning, skydd av områden, miljöfarlig verksamhet, små avloppsanordningar, hälso-skydd, förorenade områden, vattenverksamhet, kemiska produkter samt avfall och producentansvar.

4. Avslutning

4.1. Sammanfattande revisionell bedömning

Utifrån genomförd granskning görs följande bedömningar:

Kontrollfråga	Kontrollområde	Bedömning
Är ansvarsfördelningen tydlig och ändamålsenlig? Fokus på politik och förvaltning	Ändamålsenligt	Ja
Avsätts tillräckliga resurser och kompetens som svarar mot behovet av tillsyn?	Ekonomiskt tillfredsställande	Resurser: Till övervägande del
	Ändamålsenligt	Kompetens: Ja
Bedrivs tillsynsprocessen (planering, tillsyn, förelägganden) på ett ändamålsenligt sätt?	Ändamålsenligt	Till övervägande del
Följs eventuella vitesförelägganden upp i tillräcklig grad?	Intern kontroll	Tillräcklig
Är återrapportering till nämnden inom området tillräcklig?	Intern kontroll	Till övervägande del

Baserat på ovanstående bedömningar görs en **samlad revisionell bedömning** att miljö och byggnämnden:

- bedriver tillsynsverksamhet på ett *ändamålsenligt* sätt,
- *till övervägande del* bedriver tillsynsverksamhet på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt att
- miljö- och byggnämndens interna kontroll inom området *till övervägande del* är tillräcklig.

4.2. Rekommendationer

För att utveckla verksamheten bör följande rekommendationer prioriteras:

- Att nämnden tar initiativ till att definiera kostnadstäckningsgraden och överväger ett målvärde för, samt uppföljning av, kostnadstäckningsgraden.
- Att nämnden säkerställer att uppföljningen av tillsynen ger en helhetsbild av genomförd tillsyn i förhållande till tillsynsplan, samt tydliggör huruvida det föreligger en tillsynsskuld.
- Att nämnden överväger att tydliggöra vilka löpande omprioriteringar/avsteg från tillsynsplanen som tjänstemän får göra och vilka som ska beslutas om i nämnd.
- Att nämnden överväger om behov finns av att följa upp inspektörernas tidsnyttjande utifrån hur stor del av tillgänglig arbetstid som läggs på tillsyn.